

GIÁ BÁN	
ĐỒNG-PHÁP (NGOẠI - QUỐC)	
Một năm - 5.000	6.000
Sáu tháng - 2.500	3.000
Ba tháng - 1.500	2.000
Mua báo phải trả tiền trước.	
Theo và mandat gửi cho	
M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN.	
Tất cả quảng cáo, việc riêng,	
tạp thượng - nghị trước.	

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

MỖI TUẦN XUẤT BẢN HAI LẦN: THỨ TƯ VÀ THỨ BẢY

Chủ nhiệm kiêm Chủ bút
HOYNH-THỐC-KHÁNH

Quản lý
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

BÀO-QUÂN
Số 173, Đường Đông-Bà, Huế
Điện thoại: số 61
Giấy phép số 1 số 61
Giấy phép: TIẾNG-DÂN - Huế

Người quân tử
không ngồi ăn
không.

Kính Thị

1210

MỘT SỰ HỌC LẠ LÙNG CỦA NGƯỜI MÌNH HỌC TRÁNH CÂY

AI cũng công nhận nước ta là một nước thuở nay chuyên nghề nông. Vì địa lý, khí hậu, vật sản và phong tục đều thích về nghề nông, có nghề khác xen vào, cũng chỉ là cái nghề phụ thuộc mà thôi. Dân cho ngày nay cơ khí thành ban, giao thông mở rộng, các nghề khác có chịu lẫn lộn cái nghề nông sản có xưa nay, song các nhà làm quan, các nhà thương mại và công nghệ, phần nhiều làm gì thì làm, chứ cũng chẳng ló mặt vào cái ruộng đất để làm gốc; nghĩa là cái nghề di truyền mấy trăm đời là cái nghề làm ruộng kia, không ai dám bỏ đi mà cho là không quan hệ với sự sống của mình.

Sống nhờ nghề nông, lẽ đáng kính trọng nghề nông, tồn chủng nghề nông mới phải, thế mà có cái tập quán lạ đời là khinh rẻ nghề nông. Nguyên do khinh nghề nông là tại quá trọng nghề sĩ. Vì trọng sĩ khinh nông mà trong xã hội mới này ra một thứ học quái gở là cái học tránh cây.

Sao gọi là học tránh cây? Người sinh phải có học, có học mới biết cách lập thân xử thế, lớn thì làm ra công nghiệp giúp ích cho xã hội nhân quần, không nữa cũng làm người có nhân cách. Cái học ở xã ta, chỉ chăm một cái mục đích « làm quan » đã là hèn rồi, còn xuống mấy bậc nữa mà đến học « tránh cây » thì toàn không có ý thức gì cả. Thường thấy trong dân gian, những nhà quan nhà giàu, có con thì cho đi học, đây là chiếm hạng sang rồi, chưa nói học để làm gì. Đến nhà trung gia và nhà nghèo nữa, có con cũng cho đi học. Trẻ con đương lúc 8 tuổi trở lên 15 tuổi trở lại, chính là thời kỳ học; cho đi học là phải, song cái học đó không phải có mục đích gì, cốt là cho con mình khỏi đi cấy!

Mục đích như thế nên trở nên thành đạt bước lên đường danh lợi được thì tốt, không nữa cũng khá hơn đến áo dài, mang cái lối học trò, hoặc làm biếng lười từ làng gì gì, cốt cho phải biết với bọn chun lăm tay bôn là hạng cây kia. Theo trong ý họ, cái phụ huynh và trẻ, thì đã đi học mà còn về cặm cấy là một sự sỉ nhục vô cùng. Chứng cái thuyết ấy, xin dẫn lời một ông lão nhà quê ở miền Phú-lộc (Thừa thiên) thuật chuyện với ký giả:

«Chàng quan họ mấy làng ở miền tôi, vì như xóm họ có trăm nhà, thò hỏi họ làm nghề gì, thì ai cũng nói làm ruộng. Nhưng tựu trung chỉ có 20, 30 người biết cấy là cùng; còn 70, 80 người kia là người làm chủ, có ra ruộng chẳng là mang guốc đi trên bờ, coi cho người thuê kia làm mà thôi. Rất lợi nghiệp, là năm nay bị dịch trâu bò, không lấy gì cấy phải thuê người làm, mà những nhà có ruộng « học tránh cây » kia cũng không chịu ra tay làm lấy ruộng mướn, cứ ngồi đợi thuê dợt mướn, thành ra ruộng mùa trễ nải, làm không ra gì, còn mong sao cho hoa lợi khà được...»

Người xưa nói rằng: « Một người cấy mười người nhòm lại mà ăn, thì không sao khỏi đói », lại nói: « Lỗ mắng mà cấy thì thu hoạch cũng lỗ mắng » (nghĩa là làm đối). Xứ ta có tiếng là chuyên nghề nông, mà kỳ thiệt là mang cái bệnh khinh nghề nông, thành phạm vào cái tệ « nhòm ăn » và « lỗ mắng » nói trên. Bà con ta mà muốn tránh cái nạn đói và thất nghiệp, ai đi học thì học, bằng học không xong thì chăm việc cấy. Không nên mang cái lối học trò, cứ chực của bỗng dưng đầu, thậm chí có ruộng mà không biết cấy, suốt đời làm người « ngồi ăn không » vậy.

Khí-tru-Sinh

« Người quân tử giúp kẻ đói mà không phụ thêm cho người giàu » mà kẻ đói như ở xứ ta hiện nay là đồng-bào bị bão ở miền Nam Trung - kỳ kia!

AI LÀ KẸ MƯỜN LAM QUÂN-TỬ?

Số thiệt hại về trận bão vừa rồi ở mấy tỉnh miền Nam Trung-kỳ

Số thiệt hại về trận bão vừa rồi phỏng như sau đây:

Số thiệt hại của các công xã	
Đường số	140.000\$00
Cần	160.000.00
Đường sắt	100.000.00
Các công sở	65.000.00
Sông đào dân thủy	5.000.00
	470.000.00

Số thiệt hại của riêng người Việt-nam

Nhà, vườn và các kho đất bị phủ cát	
Thuyền bè súc vật, hoa lợi.	300.000\$00
	150.000.00
	450.000.00

Số thiệt hại của riêng người Pháp

Số ruộng Agaves	
Nhà thờ Phanrang	23.000\$00
Suối Vinh hao	11.400.00
Đường mướn Cann	40.000.00
Nhà máy của Aviat	120.000.00
Đập Camly	10.000.00
	100.000.00
	304.000\$00

Cộng chung số thiệt hại lại thì có trên một triệu bạc.

VAN-UYEN

Đã cứng

Trợ trợ muốn kiếp làm gan giả,
Chết đã xưa nay thôi cũng đi!
Lửa nóng cháy trời rưng rưng chấy chấy,
Bão sương nề đất bừa không ra.
Lập bằng bề thăm thẳm Tinh vệ,
Và kia trời xanh giúp Nữ oa.
Ai đó xin đừng đem trung chọi,
Xưa từng có kẻ lay anh ta (1)
Chơi mắt bãi biển Tourane
Trời chiều thu thắm bước thưa lưng,
Mau nước xanh xanh sắc vàng vàng
Ganh da tuyết phun con sóng vô,
Ghe chài gió lướt cánh buồm trắng.
Trời lên gọi hồn Tinh vệ,
Cát đỏ không nao sức lá trắng
Biển mây dâng sâu trời với nước,
Xưa nay ai để lấy ngao lòng (2)

Về Thu và cảm tác

Phổ phương hai dãy đung trư trư,
Phong cảnh nhìn xa đã khác xưa.
Chợ búa le le tôm cá, vịt,
Điểm dăng xún xún sớm, chiều, trưa,
Thần tiên dạo bóng quanh tay ngọc,
Ma dơi nên ghé đung cửa chờ!
Phân thuế xã, phân công vụ nữa,
Thật quá khốn khổ rồi lòng (3)

Đêm trăng chơi hồ Tây (đêm hè)

Vàng rực trăng đêm sáng vư ngày,
Gon thuyền dưng dưng giao hồ Tây.
Giúp gió sương bạc xô vào bến,
Tháp chuông trưa vang lặn bóng cây.
Tiếng quốc bên bờ ngao ngao giảng,
Tang đàn một nước ngao ngao giảng,
Xà gác vọng vọng chuông chùa lặn,
Tiếng rêu trên thuyền khách linh say
Vương duy-Quỳnh

(1) Kế bài lấy từ làm anh

CHUYỆN ĐỜI

Kinh tế khủng hoảng

Mấy lúc nay đi đâu cũng nghe họ nói đến mấy chữ « kinh tế khủng hoảng ». Chữ này nguyên là chữ Tàu, nhưng vì cuộc khủng hoảng cứ kéo dài đến xư mình, cũng như ở xứ khác, thành ra mấy chữ k a đã nhập tịch vào tiếng mình mà không người nào là không hiểu cái nghĩa của nó. Lần lần bốn tiếng chỉ còn có hai: chỉ hai chữ « khủng hoảng » là đủ tỏ cái ý khủng hoảng về kinh tế rồi. Lại có nhiều người ít học chữ Hán mà ai cứ thường nghe hai chữ ấy, nên cũng dùng đại nó đi, mà thường hay cho nó lộn ngược tiếng được tiếng như người ta, mà lại kêu là « khủng kinh », mới chết cho chứ!

Mà mặc kệ, cái tên nó kêu thế nào thì kêu, miễn là nó chỉ đúng cái việc thì được. Có lẽ bậc là mỗi khi mình xuống ra cái gì thì liền bên mình đã có người hô hai tiếng khủng hoảng để phân đối. Nào ai có chối là không phải thời kỳ khủng hoảng đâu nhưng khủng hoảng tự nói là khủng, mà theo trong sự thực thì có một hạng người tưởng như khủng bị cái lương không nó kéo đưa: « khủng người... » Tôi có nói lão đầu: ai đó, ai từng đi mặc kệ, chứ hạng người này đến tháng thì tên lính tiền, một trục xu ống không thiếu được. Mà lại vì sự khủng hoảng, thương trường công nghệ gì gì cũng bị đình đốn, trăm vật đều bị hạ giá, hạng người kia lại nhân đó mà sinh hoạt một cách dễ dàng hơn, đã không lỗ mà họ còn lợi nữa!

Thế mà họ vẫn dựa ở cái óc khủng hoảng bày đặt của họ mà cái gì cũng từ chối. Một họ mua báo và sách để con em xem mà được bỏ cho tình thân, họ lắt léo mà nói: khủng hoảng! Báo họ quên ít đồng mua

giao cho nạn dân miền Nam, họ cũng nói khủng hoảng! Thậm chí nếu họ có thiếu đủ của ai mà có người đưa « phải tuya » đến báo trả tiền, họ có xin hoãn lại khi khác, cũng viện cớ khủng hoảng được đi!

Thế mà sự thật thì chiều bữa nào họ cũng ở trên mặt nước sông... cùng một ít mý nhân đơn ca tình tự, hoặc đi « giải trí » ở các nhà gái bạc xóm Kim-Luông.

Thì cái tai vạ của người này nhiều khi trở lại làm cái hạnh phúc cho kẻ khác, cuộc kinh tế khủng hoảng làm hại cho nhiều người mà trở lại làm lợi cho một hạng người nói trên, cái đó là tự như cuộc đời xoay chuyển, ta cũng không biết trách ai chứ! Nhưng có lẽ là trách cho hạng người trên là sao họ hay nói đức quá. Họ ăn tiêu mua sắm thì cửa nhà ngõ mà có ai hỏi: « sao không biết cần kiệm để dành để phòng lúc ngặt nghèo? » thì họ liền lên mặt nhà « xã hội » và « kinh tế » mà trả lời lại:

« Tôi cũng biết đóng tiền lúc này là quý hóa lắm, nhưng nếu vì nó là qui mà hạn mình ai lấy cứ bỏ bỏ giữ nó, không cho nó lưu hành, thì thương trường công nghệ không làm sao mà ngóc đầu dậy được. Vì vậy nên tôi mà đi mua sắm chút ít đây, chẳng qua là để giúp ích cho nền kinh tế nước nhà đó thôi. »

Họ nói có lý lắm chứ « sao! Nhưng có ai theo họ mà về đến nhà, rồi đứng ngoài cửa mà nghĩ họ nói với người nhà cái câu nói xuất tự trong lòng thật!

« Minh ơi! Bữa nay mấy nhà trên phố họ khánh tận, họ bán phát mãi, đồ rẻ quá. Tôi nghĩ nếu nhip này không mua, để hết cái thì khủng hoảng rồi thì chạy tiền đâu mà mua cho phải. Kia! con người hai lưỡi! Xấu!

Laewian

NGƯỜI NHẬT MUA QUÂN HÒA

Theo tin Nhật trước thì Chính phủ Nhật nhân sự nhu cầu và chuẩn bị trong việc quân, mua đủ quân khí quân hóa ở các nước rất nhiều. Xem bản điều tra dưới này đủ ghê người:

Trong tuần tháng 2 năm nay, Chính phủ Nhật mua tại các nhà c ế tạo Đức do Eibe chế sang Nhật. Đồng thời công xưởng chế tạo Tiệp-khắc ở The S Koda Facto-ry mua các thứ hỏa dược, chia hai lần chở, một lần cộng 700 thùng lại một lần 4000 thùng, sau lúc vận chuyển nữa không biết mấy mà kể. Từ lúc danh Tàu ở Thượng-hải lại phải một nhà chuyên viên sang Tiệp-khắc Ty-Lạp-phu-tiếp hiệp việc mua quân giới. Trong t.áng 2 chở đến 18000 tạc đạn, 23000 mìn khi tạc đạn. Lại mua thứ a-xít (acide) của Đức để chế hỏa dược một số nhiều, người ta lại bán chữ « Pianose » để cho lính lên che mắt người ngoài. Con xe thiết giáp và tạc đạn lại bay mua ở bên Mỹ, theo nghị viện Mỹ đã tuyên bố, đồng cộng đến 180.000.000 đồng vàng: mua ở Ba-lan 3.000.000 đồng vàng.

Trên là số đã mua xong trong kỳ tháng 2 năm nay, mà người ngoài có biết: còn từ tháng 2 về sau, chưa biết là bao nhiêu, vì sự mua quân giới của người Nhật rất bí mật. Đánh Tàu chẳng! đánh Nga và Mỹ chẳng? ư ờ để ai nhân của người Nhật mua sắm mà khiến cho ta phải rùng mình!

K. Q.

NHẬT VỚI NGAMÝ

sẽ có cuộc chiến tranh chẳng?

Mã-tuân-Tiểu là một người Trung ương ủy viên ở Thượng-hải, mới sang Quảng-dông cùng các nhà đương cuộc hiệp thương vấn đề cứu quốc kế hoạch. Một nhà ký giả tờ báo họ tới hỏi ý kiến, Mã có biểu thị mấy điều yếu điểm:

Giải quyết thời cuộc, theo ý kiến các nhà Trung-ủy ở Thượng-hải cần phải có kế hoạch hoàn chỉnh, vì đương lúc thời cuộc quốc tế một ngày một khàn trương, cảnh sắc giờ đây ở Thái-bình-dương cũng thêm hiểm ác, cuộc chiến tranh Nga Nhật và Nhật Mỹ nghe đã bước tới bên chun. Nói về quân bị, kế hoạch năm năm của Nga, đã thành công 4 năm nay, lại mở đầu làm kế hoạch 5 năm thứ hai. Nếu như hoàn thành thì công nghiệp và sức kinh tế của Nga, vượt lên trên sức Nhật, lấy toàn lực mà ăn lấn qua phương Đông, thì Nhật không thể chống được. Con nước Mỹ, sức kinh tế so với Nhật như hổ với nai, nay Mỹ cũng có hải quân kế hoạch 5 năm. Sau hoàn thành rồi, lực lượng hơn Nhật đến như 5 với 7.

Vì thế nên Nhật đối với Nga, Mỹ, cụu một mối tư tưởng « phải trước để chế người » (先發制人). Mà Nga Mỹ đối lại với Nhật cũng quyết tâm. Họ biết rõ sau người Nhật chiếm được Mãn-châu, nên kinh dinh trong thời kỳ 5 năm, nhờ cái nguồn giàu của ấy mà khoanh trương ra, thì thế lực cũng chẳng vừa đâu. Nên họ nhắm nhia, thế nào cũng phang cho chủ Nhật một trận, trước lúc Mãn-châu kích dinh chưa thành kia, để ngăn sự phát triển của người Nhật.

Nói về nhân khẩu, Mỹ 110.000.000, Nga 150.000.000. Người Nhật bán nôi bộ được 70.000.000, song Đại-loan được 5.000.000. Triều-tiên 20.0.000, nay kế Mãn-châu thêm 30.000.000. Nhân khẩu Nhật cũng sánh si với Nga Mỹ, có đủ sức mà chống lại. Tể là trong 3 nước Nga, Nhật, Mỹ đều có cái thâm tâm tiếp phát chế nhân, đối với cái nước thù địch già rồi, thừa lúc chưa bị chưa xong mà đã phá một keo: thế nào cũng không khỏi chọi nhau. Lẽ ấy rất rõ ràng.

Nhật Mỹ Nga đánh nhau, tất lấy Trung quốc làm nơi hy sinh, nếu Trung quốc không lo dẹp nội tranh, mà chung sức ngăn ngừa, thì trong lúc hoảng hốt thương hoảng, sẽ mang cái họa vong quốc chứ không chơi....

Cái đời gươm súng tình xảo, lại thêm cái họa dành ăn, ngồi lùn chiến tranh, thật khó làm cho nó dứt nôi!

K. Q.

MANDAT CỦA AI??

Bản báo tiếp được 1 ca. manda-Serie A. 017.215 N 181 ngày 21-6-32 số học 3590 ở Vinh gửi về nhưng không có tên người gửi, vậy cái mandat ấy của ai, gửi để mà gì, xin c. o biết để được tiện sổ sách, cảm ơn.

Tiếng-Dân

CÙNG QUI ĐỘC-GIA

Ngày nào còn thiếu tiền báo, xin nhớ kỷ hạn mà gửi về cho để được tiện việc sổ sách. Cảm ơn.

TIẾNG-DÂN

MỘT NHÀ NỮ PHI HÀNH TỰ SÁT

Một nhà nữ phi hành Pháp. Tất An ty dân nữ sĩ đã lập một kỷ lục mới « phụ nữ trường thời phi hành ». Gần đây nữ sĩ do Mã xa định bay sang Nhật bản. Trong lúc phi hành gặp sự nguy hiểm, phải hạ xuống, một nữ sĩ bị nhiều vết thương.

Nữ sĩ năm nay mới 23 tuổi, dung nhan rất đẹp. Cái cô tự sát người ta cho rằng một bị thương mất cái gương đẹp, niếm bóng nữ sĩ sinh ra từ tướng buồm râu mà không muốn sống, v. v.

Nữ giới mà có tài phi hành đã là một điều xuất chúng rồi, đầu bộ mặt có bị thương cũng không làm cho sút cái giá trị « nữ phi hành » được. Thế mà nữ sĩ không khỏi chán đời, đã thấy cái đẹp quan hệ với đàn bà là gương nào!

MÃ - CHIÊM - SƠN KHÔNG VIỆC GÌ

Gần đây có tin đồn Mã bị nạn chết. Tin ấy do người Nhật truyền ra, song cũng có cơ: Nguyên người Nhật ngại sức binh tướng của quân Mã, ngày 23-6 nhân tin báo Mã ở đồn Lý-Cát, lết đội dùng 12 chiếc tàu bay ném tạc đạn vào đồn ấy, toàn đồn bị hư hại cả, có trên 100 người Triều-tiên bị nạn. Người Nhật tưởng Mã chết ở đấy. Không ngờ lúc ấy Mã ở Khắc sơn. Ngày ấy Mã lấy lại được Trần Hưng-Long.

Hơn 300 anh em thất nghiệp được xuống tàu về Bắc

Như tin đã đăng trong số báo trước, hơn 2000 anh em Bắc - kỳ thất nghiệp đi bơ vơ từ Hà-tiên về xứ, đã tụt lại Chợ-dối (nam-kỳ) ba bốn trăm chiếc chờ máy toan khác. Ở Chợ-dối, và nhất ở bến Phố-mỹ. Nay thấy tin báo trong Nam đăng rằng bữa 30-6 thành phố đã cho chiếc tàu Claude Chappe chở hơn 300 người về Bắc. Hiện nay ở Phố-mỹ chỉ còn độ một trăm người.

VỀ CHUYỆN NHÀ KÝ GIẢ NGOẠI QUỐC BỊ NGƯỜI NHẬT BẮT GIAM

Một nhà ký giả Thụy sĩ là Lâm-Độc sang ra mắt và tiếp chuyện với Mĩ chiếm Sơn về, bị người Nhật bắt giam. Cái án ấy có quan hệ đến quốc tế giao thiệp. Lâm đặc bị bắt giải vào cảnh thụ tra hỏi. Cảnh sát Nhật lại tới tấp nhà trọ của Lâm là một quán rượu kia, khuôn cả các đồ giấy má. Lãnh sự Pháp, đại lý lãnh sự Thụy sĩ, đã giao thiệp với nhà đương cuộc Nhật, đòi phải trả các thứ giấy má ấy. Nhưng người Nhật nhận cái án này không khác gì cái án chánh trị trình thám, nên không chịu trả lại. Một nhà ký giả Mỹ Sĩ Đê Nul cũng đi với Lâm Độc, song vì ở trong phòng riêng của tòa lãnh sự Mỹ nên khỏi bị bắt. Các báo Nhật công kích vụ này cho là tòn bại chủ quyền của chánh phủ Mãn-châu, sẽ định trục xuất 2 người ký giả ấy. An này diễn đình chun xong.

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ

JOB

VIỆC TRONG NƯỚC

HUẾ

Xin từ chức hội-trưởng hội Nữ công

Kính trình các ngài An nhơn cùng các chị em hội viên Hội nữ công được rõ:

Tôi nhận công việc hội đã 3 năm nay, vẫn hết lòng làm hết bổn phận, nhưng mà công việc không hẳn là vì chị em đối với hội rất lãnh đạm, không đồng ý cùng lo công việc cho đạt tới mục đích của hội. Mỗi khi muốn bàn bạc việc gì, mới đòi ba lần mà cũng không ai tới hội, uể oải mệt mỏi cũng không chịu đóng góp, gọi là hội mà không người không tiền tại hội phải tan.

Như bây giờ tôi đau, không thể ôm lấy nhà tôi mà giữ mãi, nên đã có giấy mời hội đồng xin từ chức hội trưởng, nhưng không thấy chị em đến hội, để tôi giao nhậm, vậy tôi xin tạm giao hội cho một bạn phụ nữ kinh đô, để các chị em tiếp xúc sang công việc lại cho chân đến để mong được ngày kết quả mỹ mãn. Vậy xin các ngài, các chị em hội viên ai có ý kiến chỉ dạy đến bàn cùng bà Cao-xuân-Xang là hội viên hội nữ công, thơ ký của hội « Lạc thiện » ở tại Rue Jules Ferry, nhà cụ Đồng gần cầu gare Huế, còn tôi xin nghỉ từ hôm nay.

Nữ-công Học-bội
Phượng-thanh M^o Khai

VINH

Lại một lớp phạm-nhân bị phát-vãng

Hồi 8 giờ sáng hôm 25-6-32, 4 người lính khố xanh đã giải một lớp tù bị bắt từ 2 năm trước đến 5 năm lên phủ Qui châu. Lớp tù ấy tất cả 10 người, trong có Địch-thái-Sum, châu ông từ Địch, thức-Hứa, can án hội kín 5 năm tù, nghe rõ hôm nay.

Nguyễn như Hội cùng 2 đồng đảng đã được tha

Nguyễn như Hội, quê ở làng Đại đình, tổng Đại-dòng huyện Thanh Chương là học sinh năm thứ hai trường Quốc-tử-Giám, Huế. Năm 1930, nhân nhậm nghĩ về quê thăm nhà rồi nghe nói hai vợ chồng theo hội kín. Hai năm trôi vơi chồng trốn biệt, các nhà chuyện trách rất dễ y mà không đo ra tông tích. Cuối năm ngoái mới bắt được vợ Hội là Tôn-thị-Em mà vẫn chưa biết Hội ở đâu. Mới đến kỳ tháng Fevrier vừa rồi, các nhà chuyện trách mới được tin Hội trốn cùng mấy đồng đảng ở trong một cái hang rừng rất bí mật thuộc tổng Đại-diên, phủ An-b-sơn. Quả nhiên, các nhà chuyện trách đến thì tóm ngay được Hội cùng hai người khác ở phủ An-b Sơn là Cao tiến Tuệ và một người nữa tên là Văn.

Cả mấy người đều bị giải về Vinh rồi lại đem về An-b-Sơn. Xét hỏi xong, vợ Hội cả ba đều đã được ra khỏi khám.

Lại đến

NGHỆ-AN

Lá thư rơi và trận đòn áp chế
Hôm mới rồi (7. 8. tháng 5 năm) ở làng Quỳnh đôi, huyện Quỳnh Lưu, hương chức H. N. bắt

được ở chợ Nồi một lá thư rơi phi báng nhảm trong hương hội (bức thư bằng văn vần là một cuộc thi kèn An độ do nhân viên hương hội tổ chức, chủ tọa có cụ chánh hương hội Lê X. Mai và phó hội P. d. H.) Hương H. N. bèn đem trình cụ chánh hội, người mình cũng quan bởi thư đưa nào đảm táo bạo thế, cụ nổi tức bèn triệu tập hương hội cho người dò thám. Chẳng ngờ tên thám kia, giặc chẳng bắt, lại bắt thầy tu, giặc hai người học trò Ng. Kim Bông và Hồ sĩ lý vu là người viết thư ấy. Hai anh sức học (trò chịu đòn chưa quen, bị bọn hào dịch đánh tra tàn nhẫn, Hai anh, oan quá, mà biết nói trời nói đất làm sao! Sau làng mới biết là oan, thì sự đã lỡ rồi: Việc này là cụ Thuận, một anh ngiên xác làm ra từ ấy. Khi làng hỏi tên ấy thì thu nhận nó làm mà tên D. đem bỏ. Làng tuyên án: Cụ Thuận nhận bản ở một năm; D. 10 roi. Các nhận án không được tuyên tọng bài thơ ấy nữa.

Thế là tại cậu học trò kia chịu đòn oan.

BNK lại cáo

QUẢNG BÌNH

Trẻ chậm là vì đâu

Vụ sưu thuế này, nhà nước có nghị định cho dân nộp bằng đồng bạc Đông Dương cũ một lần nữa, quả hạn sưu thuế này thì không phải.

Ở trong thôn quê, đồng bạc cũ còn rất nhiều, nếu lời nghị định ấy mà đến cho dân thì mấy kẻ có đồng bạc cũ không đến nộp bị thiệt thòi gì. Cái này là trái sức dân nộp thuế ngày 1-5-32 mà đến ngày 15-20 tháng 5 thì nghị định mới đến nơi, cách nhau đến hơn nửa tháng. Trong hơn nửa tháng đó, nhiều làng đã thu xong rồi, kẻ có cái bạc cũ không biết nộp: hướng ở hạt Lệ-thủy người ta bắt dân nộp sưu thuế trước nhật kỳ nhà nước định kia.

Trái chậm như thế, nghe lắm người nói rằng: khi mới tiếp được tờ sưu cho dân nộp thuế bằng bạc cũ, trong bọn thừa hành có người biết trước đưa nhau lấy bạc cũ, cho người đi rào từ thành thị chỉ thôn quê, mà đòi bạc mới lấy bạc cũ; cứ một trăm đồng bạc cũ tại họ giao cho 6, 7 chục bạc mới hoặc bạc giấy. Vì vậy có kẻ trúng lợi to.

Gỡm cho cái lỗi đầu cơ của người mình. Một cái lệnh gì của nhà nước, họ cũng xoay được mọi lợi ích, mà quan trên có biết đâu.

C. M. G.

QUẢNG NAM

« Cái khổ nhà nông » khổ gì

nước cấy.

Ở miền nguồn như huyện Tiên-phước về mấy đồng trên, ruộng ít mà làm 2 mùa, nhờ nước đập nước đổ và nước trời mà cấy: mùa tháng mười thì cấy sau đông chí, mùa tháng 5 thì cấy theo rùa tro một (m. tháng 5). Năm nay hạn đại, mọng bắc không được, quả tháng 5 rồi mà ruộng không có nước cấy, nhiều nơi còn bỏ trống. Thế là mùa tháng mười năm nay không có mọng gì! Sau vụ thuế rồi, chạy khắp chạy ngửa chửi lén, bác trời già kia lại toàn cướp phần cơm sao? Khó nhỉ!

Dân cây

(Xem qua trang 4, cột 3)

GIẤY IT CHUYÊN NHIỆU

Vụ ám sát Nguyễn Trung Khuyết, phóng viên của báo Đông phương ở Hà thành đã kết liễu: Nguyễn Thị Phúc, chánh chủ phạm bị án tử hình, và nhiều đồng đảng khác bị án từ 3 năm đến 20 năm. Các tội nhân đều xin chống án lên tòa thượng thẩm.

Một tên cu li ở nhà giấy thép Saigon mới bị bắt, vì y ăn cắp tem thư gửi bằng máy bay đem bán cho hai thầy thông giấy thép.

Tại Hải phòng, buổi đêm hôm 30 có một trận bão. Tuy nhà cửa không hư nhưng cây cối gãy đổ nhiều và giấy điện đứt từ tuông.

Mấy ô rầy ở khám lữ Saigon đã có bệnh đau óc; nhiều người tử đã chết vì bệnh ấy. Cũng vì bệnh đau óc trên lan trong khám nên cảm thấy như cơn ngứa không được nổi ngứa trong 10 ngày.

HOA-NAM HẠM-THU HỌC-QUÂN
CHUYÊN DẠY QUỐC-VĂN
(phụ thêm Hán văn và Pháp văn)
Cương-tri và thề-lệ
xin hỏi ở ban-quan chủ-nhân:
NGUYỄN-TRỌNG-CÂN
13, đường Diên-Đệ, 13
HUE

ENSEIGNEMENT PRIMAIRE,
PRIMAIRE SUPÉRIEUR ET SECONDAIRE

LYCÉE LIBRE HONG-BANG

70, rue Jules Ferry, Hanoi

La trường tư thục ở Đông-pháp chỉ có trường này được phép mở đến ban từ tài có đủ các lớp, lớp dạy riêng về triết-học, lớp dạy theo lối gửi thư, (cours par correspondance), có phòng thí nghiệm, có thư viện xem sách; nhận cả lưu học sinh; tiền học không tính đắt. Giáo-sư rất có danh tiếng. Quản đốc: ông LEURET, cử nhân khoa văn-chương triết-học, đã ra công đạo luyện cho bạn thiếu niên bên Pháp trong khoảng 30 năm giờ, khi làm Chánh-sở Cử-lữ Đông-pháp đã diễn-thuyết hơn 100 lần và thanh-lập được nhiều hội cửu-lữ trong Nam và ngoài Bắc. Các lớp nghỉ-hè có đủ và bắt đầu khai giảng ngày: 27 Jun 1932. Ai hồi thề-lệ, nhờ đình tem trả lại.

AI hồi thề-lệ, nhờ đình tem trả lại.

KHUYNH-DIỆP

5 xu

Trong lúc kinh-tế khủng-hoảng, nhà nghèo lại thêm nghèo, nên chúng tôi ra riêng một hàng đầu Khuyh-Diệp, gọi là « Khuyh-Diệp nhỏ », giá bán rẻ cũng nơi trong xứ Đông-Pháp chỉ có 5 xu 1 cái. Sản với cái Khuyh-Diệp hàng A (hàng 1), thời ruối cái « Khuyh-Diệp nhỏ » lớn bằng 2/3, nhưng chất-ve, toa-nhân, công-phu cũng như nhau; chúng tôi lại còn phải chịu hết cước phí gói gắm, còn tính bù-hỗn cho các nhà buôn và đại-lý thành ra « Khuyh-Diệp nhỏ » chúng tôi chỉ là bán vốn. Nên hàng « Khuyh-Diệp nhỏ » này, chỉ phát-bán trong 11 lúc thôi.

Đánh giầy-thép tất lấy hàng theo Code Viển-Độ, « Khuyh-Diệp nhỏ » là chữ V.

Viễn - Đệ

HUE

Giấy-thép tất: VIENDE HUE

Giấy-nối: 87

SÁCH DẠY LÀM 40 NGHỀ ÍT VỐN

(Là cuốn 2 trong bộ CÔNG-NGHỀ TUNG-THU)

MỤC-LỤC

1. Nghề chế các thứ xa phòng thường: (trắng, đen, hoặc có vân đá hoa... để giặt, rửa... (có dụng cụ-huấn).
2. Nghề chế xa phòng thơm nội-huấn để rửa mặt để các dụng cụ, nước.
3. Nghề chế các thứ xa phòng thơm, xa phòng công-nghệ (tức là những thứ xa phòng riêng trong các nhà) có hai nội-huấn.
4. Nghề chế xi-lát đánh da, sơn thường dùng để quét giày.
5. Nghề chế kem đánh các thứ da màu, (như giày, quần áo da...).
6. Nghề chế phấn đánh đồ sứ (như gương, đĩa, bát, cốc...).
7. Nghề chế thuốc nhuộm lại quần áo cũ, (có hai nội-huấn).
8. Nghề chế thuốc đánh răng (phấn, kem, nước) (có hai nội-huấn).
9. Nghề chế thuốc đánh kim-bát (thuốc bột, thuốc nước...).
10. Nghề chế thuốc đánh các thứ bằng (lông, móng...).
11. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
12. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
13. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
14. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
15. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
16. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
17. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
18. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
19. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
20. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
21. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
22. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
23. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
24. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
25. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
26. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
27. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
28. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
29. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
30. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
31. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
32. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
33. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
34. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
35. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
36. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
37. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
38. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
39. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).
40. Nghề chế thuốc nhuộm tóc (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Mua cuốn này để học và dạy nghề, (có hai nội-huấn).

Hội nghị Lausanne

VẤN - ĐỀ BỒI THƯỜNG

Hội nghị Lausanne nhóm vào ngày 16

lưu vấn rồi để xét về vấn đề bồi thường.

Vấn đề bồi thường, cái vấn đề nó đã

bất-sức, mà nó rắc rối cũng đã bất-sức!

Sau trận đại chiến, bắt đầu từ năm 1921,

theo điều ước Versailles, nước Đức mỗi

năm phải trả cho các nước Đồng-minh

330 triệu mác (marks). Trả được vài kỳ,

Đức van nặng, sức không trả nổi, nên

không chịu trả nữa. Pháp với Đức phải

binh sang chiếm lấy mỏ than của Đức,

đặt ép Đức phải trả, nhưng Đức dùng

cách tiêu cực mà đối phó. Hai bên dùng

co, không hiểu quá gì. Qua năm 1924,

chương trình Dawes xuất hiện, họ bồi

không xuống một trái! Mỗi năm Đức chỉ

trả 125 triệu, nhưng không lý họ mấy

năm là hết. Chương trình này thực hành

được năm năm, thì Đức lại van quá nặng

không định kỳ hạn thì không biết bao

gửi trả cho Đức. Năm 1924, chương trình

Young xuất hiện, định Đức phải trả 36

năm đầu, mỗi năm là 100 triệu, và 22

năm sau mỗi năm 70 triệu. Như thế là

bồi khoản có hạn, nhưng Đức chưa trả!

Phần thì vì cái nạn kinh tế khủng

hoảng, phần thì vì bị các nước cạnh

tranh, nên công nghiệp thương nghiệp

Đức bị đình trệ, mà nền tài chính Đức

phải khuân bực, ngân sách Đức phải

tiền bạc. Chính phủ Brüning ra loạt hạn

ngày 6 Jun 1931, giảm lương công vụ

bộ các chức việc, giảm tiền trợ cấp

thuyền thuế, giảm thuế cá, đặc thuế

môi, đặc thuế tiền trả bồi khoản. Nhân

dân Đức bèn nổi lên phản đối, do hai

đảng quốc gia xã hội đứng làm đầu (truyền

thần. Phong trào phản đối mỗi ngày

một thêm sôi nổi. Tung thè chính phủ

Brüning phải xin hoãn việc trả bồi khoản

lại. Vì thế mà có chương trình Hoover,

cho hoãn trong một năm. Ấy là phương

pháp tạm thời, sau đó các nước có nhóm

lại nghị tại La-hai, tại Luân-đôn mà tìm

một phương pháp vĩnh viễn, nhưng kết

quả chỉ là hoãn lại.

Đến nay lại có Hội nghị Lausanne. Chính

phủ Đức lại đòi một chính phủ quốc

gia, mà chính phủ quốc gia đối với vấn đề

thường, thường chủ trương vô hạn, nên

lại Hội nghị Lausanne này, thủ tướng

Voo-Paper không quên lời mở như thủ

tướng Brüning trước, mà cương quyết

tuyên bố: « Sau nhiều lần thí nghiệm,

vấn đề bồi khoản đã rõ ràng là không

trả được mà lại có hại cho nền kinh tế

thế giới. Vậy xin bỏ việc qua khứ mà

chạy ra một con đường hợp tác để lo

cải lương lại là hơn ». Thủ tướng P. Herriot,

bà đứng lên đem những chữ

số ra chứng sự thiệt hại cho nước Pháp,

phải phải, phải thiệt không chịu bỏ,

Còn Anh vì tư bản ở Đức nhiều, bồi bồi

khoản cũng ngại mà không bỏ cũng ngại,

oán không phải đối mà cũng không tán

thành: « Nước Anh sẵn lòng bỏ nợ

chiến tranh và bồi khoản, nếu các nước,

kể cả Đức, cũng đồng ý ngưng như

thế, ấy là lời tuyên ngôn của Neville

Chamberlain, đại biểu Anh... Rút cục bản

thảo luận thất bại bất-Huế-ly về khoản nợ

chiến tranh rồi sẽ giải quyết.

Hiện nay, hội nghị ấy, có đương nhóm,

chưa có kết quả gì, nhưng có khó gì mà

không đoán trước được: chỉ rồi cũng

hoài lại.

Nói lời miệt thị nghe như tiếng nhân

đào làm, nhưng ra việc làm thì nước nào

nước ấy cũng chỉ biết phần lợi cho

mình, Pháp cũng như Anh, Anh cũng như

Mỹ, v... có nước nào chịu nhượng bộ

cho nước nào đâu, mà hông có kết quả

không phải mới vấn đề bồi thường

này mà thôi đâu. Từ sau trận đại chiến

đến nay biết bao nhiêu là vấn đề mà trả

qua lần hội nghị này đến lần hội nghị

khác, nhưng rồi cũng hoãn hoãn đến nay

mà chưa giải quyết xong mà!

Kia cái vấn đề tại binh, hiện nó thế

nào mà nước nào cũng cứ thêm thêm

giờ chiến tranh, các nhà làm những khi

gợi ý cứ làm thêm cho nhiều mà báo.

Kia, cái vấn đề liên lạc của ông Briand,

ngày nay nó ở đâu, mà các nước vẫn

thuê nhập sang, để chia rẽ nhau cho xa

v...!

Hòa bình, hòa bình, nghe nó vẻ vẻ

lắm sao!

N. S.

(Xem qua việc thế giới)

KIÊN-TINH-CHÍ-TRỌC

Trí tuệ, kiên trì, chí khí, mỗi buổi

sáng dậy tập luyện có chí kiên-vấn như

đầu, hoặc khi học một thứ đêm hay

đọc rưng thì chẳng ngại gì. Tại khi có

bệnh đau phải thuốc có chất độc như

kinh phần, bán-miễn vẫn vậy... nên nó

phát triển quá mà sinh ra chứng khi hư,

nên những chất như đờm ỉa là do khí hư

mà đi ra, vậy phải dùng 6 lo thuốc KIÊN-

TINH-CHÍ-TRỌC, giá 5000 khi khởi thực.

Thuốc này đã phân phát tại phòng thí

nghiệm Đông-dương tại Hanoi ngày 15-4-32

thời tại TÔNG-ĐẠI-THU hiện thuốc

NAM-SAO (Ngũ-Tinh-Dược-Phóng) tức là

SINH HUY 41 Marchal Foch VINH

Trong 5 năm 13 người chồng

Gọi là chồng tức khi lấy nhau có

lâm lễ hôn thú, mà lúc ly dị nhau

phải có giấy tòa, chứ không phải

sớm Tống-Ngọc, tức Trương Khanh

như hàng chồng của cô Kiều. Thế

mà trong khoảng 5 năm đến 13 lần

